

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2022.3.34>

PODSYSTEM WYKROCZEŃ KARNYCH NARUSZAJĄCYCH KONSTITUCYJNE ZASADY PRAWORZĄDNOŚCI I NIEZAWISŁOŚCI SĘDZIÓW

Nataliya Karpova

*kandydat nauk prawnych, docent Katedry Prawa instytucji szkolnictwa wyższego
„Międzynarodowy Uniwersytet Naukowo-Techniczny imienia akademika Yuriia Buhai” (Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0001-8905-781X

e-mail: karnat2010@meta.ua

Adnotacja. Opublikowany artykuł ma na celu zbadanie takiego zagadnienia jak podsystem wykroczeń karnych naruszających konstytucyjne zasady praworządności i niezawisłości sędziów. Przedstawiony artykuł obejmuje rozpatrzenie takiej kwestii, jak ingerencja w działalność organów sądowych we wszystkich formach. Artykuł podaje takie pojęcia jak nielegalna ingerencja w działalność organów sądowych, sędzia, ławnik, konstytucyjne zasady praworządności i niezawisłości sędziów, pracownik organów sądowych, Jednolity System Informacji i Telekomunikacji Sądowej. Główny nacisk kładzie się na opracowanie naukowe podsystemu wykroczeń karnych naruszających konstytucyjne zasady praworządności i niezawisłości sędziów oraz charakterystykę jego treści. Stwierdzono, że podsystem wykroczeń karnych naruszających konstytucyjne zasady praworządności i niezawisłości sędziów, składa się z wykroczeń karnych przewidzianych w art. 376, 376-1, 377, 378, 379 Kodeksu Karnego Ukrainy i ma złożoną strukturę, w której art. 376 Kodeksu Karnego Ukrainy jest normą ogólną, a art. 376-1, 377, 378, 379 Kodeksu Karnego Ukrainy są normami szczególnymi.

Słowa kluczowe: konstytucyjne zasady praworządności i niezawisłości sędziów, podsystem wykroczeń karnych, bezprawna ingerencja w działalność organów sądowych, norma ogólna, norma szczególna.

SUBSYSTEM OF CRIMINAL OFFENSES WHICH VIOLATE THE CONSTITUTIONAL PRINCIPLES OF THE RULE OF LAW AND INDEPENDENCE OF JUDGES

Nataliya Karpova

*Doctor of Philosophy of Law, Associate Professor at the Department of Law Higher Educational Institution
«Academician Yuriy Bugay International and Scientific Technical University» (Kyiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0001-8905-781X

e-mail: karnat2010@meta.ua

Abstract. The published article is determined for studying such a question as subsystem of criminal offenses which violate the constitutional principles of the rule of law and independence of judges. The suggested article includes observing such a question as the interference in the activities of judicial bodies in all forms. The article produces such notions as an unlawful interference in the activities of judicial bodies, judge, juror, constitutional principles of the rule of law and independence of judges, judicial officer, Unified judicial information and telecommunication system. The main attention is given to the scientific development of the subsystem of criminal offenses which violate the constitutional principles of the rule of law and independence of judges and the characteristics of its content. It is concluded that the subsystem of criminal offenses which violate the constitutional principles of the rule of law and independence of judges, consists of criminal offenses under Art. Art. 376, 376-1, 377, 378, 379 of the Criminal Code of Ukraine and has a complex structure in which Art. 376 of the Criminal Code of Ukraine is the common norm, and Art. Art. 376-1, 377, 378, 379 of the Criminal Code of Ukraine are the special norms.

Key words: constitutional principles of the rule of law and independence of judges, subsystem of criminal offenses, unlawful interference in the activities of judicial bodies, the common norm, the special norms.

ПІДСИСТЕМА КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЯКІ ПОРУШУЮТЬ КОНСТИТУЦІЙНІ ПРИНЦИПИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІВ

Наталія Карпова

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри права ЗВО «Міжнародний науково-технічний
університет імені академіка Юрі Бугая» (Київ, Україна)*

ORCID ID: 0000-0001-8905-781X

e-mail: karnat2010@meta.ua

Анотація. Опублікована стаття призначена для дослідження такого питання, як підсистема кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів. Надана стаття включає розгляд такого питання, як втручання в діяльність судових органів в усіх формах. В статті наводяться такі поняття, як незаконне втручання в діяльність судових органів, суддя, присяжний, конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів, працівник судових органів, Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна

система. Головна увага приділяється науковій розробці підсистеми кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів та характеристики її змісту. Зроблено висновок, що підсистема кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів, складається із кримінальних правопорушень, які передбачені ст. ст. 376, 376-1, 377, 378, 379 КК України та має складну структуру, в якій ст. 376 КК України є загальною нормою, а ст. ст. 376-1, 377, 378, 379 КК України є спеціальними нормами.

Ключові слова: конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів, підсистема кримінальних правопорушень, незаконне втручання в діяльність судових органів, загальна норма, спеціальні норми.

Постановка проблеми. Відповідно до норм Конституції України (Конституція України), Законів України «Про судоустрій і статус суддів» (Про судоустрій і статус суддів, 2016), «Про Вищу раду правосуддя» (Про Вищу раду правосуддя, 2016) функцію правосуддя здійснюють в Україні виключно суди, відомчий контроль за діяльністю суддів покладено на спеціально утворені органи у сфері правосуддя. У нормативному значенні під правосуддям розуміють регламентовану законом форму діяльності суду по розгляду і вирішенню кримінальних, адміністративних, цивільних, господарських справ, а також справ про адміністративні правопорушення. Функція правосуддя є конституційною функцією, що здійснюється судами та спеціально утвореними органами у сфері правосуддя, діяльність яких визначається законом. Взяті Україною зобов'язання при ратифікації КЗПЛ прийнятті Загальної декларації прав людини, Міжнародного пакту про громадянські та політичні права від 19.11.1966 р. покладають на державу Україна обов'язок забезпечити належний та справедливий судовий розгляд при зверненні до судів усіх ланок судової системи України (Хавронюк 2005: 142). Фундаментальною ідеєю конституціоналізму, а відтак і ключовим завданням конституції кожної держави, є забезпечення прав і свобод людини і громадянина через ефективне та справедливе правосуддя в державі, що можливо лише при дотриманні конституційних принципів верховенства права і незалежності суддів у функціонуванні усіх ланок судової системи будь-якої демократичної держави. Принципи верховенства права і незалежності суддів можуть працювати тільки за умов незалежності судової системи, яка можлива лише при захищеності судової системи від незаконних втручань у здійснення правосуддя. Різні аспекти реалізації вище наведених конституційних принципів у функціонуванні усіх ланок судової системи знаходяться під кримінально-правовою охороною ст.ст. 376, 376-1, 377, 378, 379 КК України, які знаходяться у Розділі XVIII КК України (далі КК), це обумовлює актуальність кримінально-правової охорони принципів верховенства права і незалежності суду від протиправних посягань як «зсередини» від самих суддів і працівників судової системи – ст. 376-1 КК, так і «зовні» від сторонніх осіб – ст.ст. 376, 376-1, 377, 378, 379 КК (Карпова, 2019: 80) Також необхідно враховувати новітні тенденції у Розділі XVIII КК у вигляді виключення ст. 375, яка теж була присвячена охороні здійснення правосуддя у його нормативному значенні, із даного розділу. Тому логічно об'єднати сукупність ст.ст. 376, 376-1, 377, 378, 379 КК, які знаходяться у Розділі XVIII КК, у окрему підсистему кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів, що потребує наукової розробки та детальної характеристики її змісту.

Стан дослідження проблеми. Дослідженню кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів, свої роботи присвятили такі науковці, як: С. Є. Дідик, Р. В. Кархут, Є.М. Блажівський, Є.О. Бунін, В.А. Козак, Т.С. Лосич, Л. Палюх, В. І. Тютюгін. Також слід згадати підручник «Кваліфікація злочинів проти правосуддя» 2019 р. (Карпова, 2019), написаний автором цієї статті. Однак потрібно визнати, що усі ці роботи не відповідають сучасному стану кримінального законодавства України і не відображають його останні зміни.

Мета статті полягає у розробці підсистеми кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів, та характеристики її змісту.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи склад втручання в діяльність судових органів, який передбачено ст. 376 КК України, варто відзначити відсутність єдиного визначення поняття «втручання в діяльність» в КК (Бунін, 2014: 168). Очевидно, що з'ясування змісту поняття «втручання в діяльність» може відбуватися в семантичному та юридичному аспектах. В семантичному аспекті втручання – це дія, спрямована проти кого-, чого-небудь, дія всупереч комусь, чомусь. З юридичного аспекту зрозуміло, що втручання в діяльність як явище, в буквальному розумінні, може бути як правомірним (уповноважена особа дає законну вказівку підлеглому) та неправомірним – суспільно небезпечним діянням, яке, наприклад, наявне у складі кримінального правопорушення, передбаченого ст. 376 КК (Блажівський, 2010: 48). Оскільки втручання в діяльність є суспільно небезпечним діянням, то воно належить до ознак об'єктивної сторони складу відповідних кримінальних правопорушень. Чи не єдиним офіційним джерелом, в якому роз'яснено зміст втручання в діяльність, є п.11 постанови Пленуму Верховного Суду України № 8 від 26. 06. 1992 р. «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів», у якому вказується, що «під втручанням у діяльність працівника прокуратури, органу внутрішніх справ, служби безпеки слід розуміти конкретні дії, спрямовані на перешкоду у виконанні цим працівником службових обов'язків або на досягнення прийняття неправомірного рішення» (Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів, 1992). Тобто, поняття «втручання у діяльність» передбачає конкретні дії, спрямовані на перешкоду у виконанні законної діяльності чи викривленню її результатів у незаконну сторону. На думку автора, така позиція здається виправданою.

Також треба зауважити, що саме по собі поняття «втручання у діяльність» не визначає конкретних форм, видів, суб'єктів та об'єктів такого втручання.

Об'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого ст. 376 КК, визначена як вчинення в будь-якій формі втручання в діяльність судді з метою перешкодити виконанню ним службових обов'язків або добитися винесення неправосудного рішення. Втручання може проявлятися лише в формі дії, як було визначено вище, і повинно носити незаконний та конкретний характер, тобто бути спрямованим на перешкодження виконання суддею певних процесуальних обов'язків чи винесення суддею неправосудного рішення щодо конкретної справи. Втручання можливе при розгляді усіх категорій справ, в судах усіх інстанцій, на усіх стадіях процесу, які передують проголошенню (постановленню) судового рішення. Судове рішення відповідно до статті 129-1 Конституції України (Конституція України) є узагальненою назвою усіх видів судових рішень. До можливих форм втручання належать:

– 1) пряме порушення норм законодавства України, яке регулює діяльність судових органів, чи пряме створення перепон для здійснення суддею конкретних процесуальних дій, на практиці це проявляється, наприклад, у впливі на суддю з боку іншого судді, який займає адміністративну посаду в суді, встановленні контролю за здійсненням судочинства суддею, виклику його до вищих судів і вимаганні звітів чи пояснень про розгляд конкретних справ, витребуванні у судді будь-якої інформації чи довідок про хід і перспективи розгляду справи (провадження), особою, яка не має законного права отримувати таку інформацію, вимогах працівників правоохоронних органів від судді розкрити таємницю нарадчої кімнати, відмові працівників правоохоронних органів, які вели досудове розслідування, від надання судді протоколів досудового слідства, які необхідні для судового розгляду, і т. п.;

– 2) втручання в діяльність Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі ЄСІТС), погрози щодо судді чи його близьких, нанесення судді чи його близьким тілесних ушкоджень, пошкодження чи знищення майна судді чи його близьких, вбивство судді чи його близьких.

При використанні таких форм втручання в діяльність судових органів, які, за інших умов, є правомірними (прохання, заклики до справедливості, милосердя тощо) слід керуватись положенням ч. 2 ст. 11 КК і вирішувати питання про малозначність діяння. При розгляді усіх форм втручання в діяльність судді стає зрозумілим, що формулювання у ст. 376 КК «втручання в будь-якій формі», охоплює і ті форми втручання в діяльність судді, які передбачені ст. ст. 376-1, 377, 378, 379 КК. Тому робиться висновок, що кримінально-правова норма, яка передбачена ст. 376 КК, співвідноситься з кримінально-правовими нормами, які передбачені ст. ст. 376-1, 377, 378, 379 КК, як загальна із спеціальними, що виключає кваліфікацію цих кримінальних правопорушень за сукупністю зі ст. 376 КК. Те, що у перелік потерпілих від кримінальних правопорушень, які передбачені ст. ст. 377, 378, 379 КК, додано народних засідателів і присяжних, не впливає на вище викладене співвідношення кримінально-правових норм, оскільки посаду народного засідателя ліквідовано Законом України «Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України (щодо розгляду справ за участю присяжних)» № 1847-VIII від 09.02.2017 р. (Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України (щодо розгляду справ за участю присяжних), 2017), а присяжні входять до переліку потерпілих тільки в якості осіб, які здійснюють правосуддя в суді разом з суддею та під його керівництвом у визначених законодавством випадках.

Об'єктивну сторону кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 376-1, 377, 378, 379 КК, слід визначити через ті окремі форми втручання в пов'язану із здійсненням правосуддя діяльність судді або присяжного, які визначені в диспозиціях ст. ст. 376-1, 377, 378, 379 КК.

Об'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого ст. 376-1 КК, виражається у вчиненні хоча б одного із наступних альтернативних діянь: а) внесення неправдивих відомостей до ЄСІТС; б) несвоечасного внесення відомостей до ЄСІТС; в) несанкціонованих дій з інформацією, що міститься в ЄСІТС; г) іншого втручання в роботу ЄСІТС, при цьому, якщо кримінальне правопорушення вчиняє не службова особа, яка має право доступу до ЄСІТС, а будь-яка інша особа, обов'язковою ознакою об'єктивної сторони є також і спосіб – вчинення кримінально протиправних дій шляхом несанкціонованого доступу до ЄСІТС. Кваліфікований склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 376-1 КК, утворює вчинення вище описаних дій за попередньою змовою групою осіб. Усі ці діяння є незаконним втручанням в діяльність судових органів, яке впливає насамперед на діяльність судді чи присяжного, яка пов'язана із здійсненням правосуддя, створює перешкоди для здійснення правосуддя під час його здійснення та може призвести до вчинення ними судової помилки при вирішенні справи. Кримінальне правопорушення, передбачене ст. 376-1 КК, належить до предметних, його обов'язковий предмет – це інформація, що вноситься до ЄСІТС і сама ЄСІТС як матеріальний носій, на якому зберігається зазначена інформація.

Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 377, 378, 379 КК, є наявність зв'язку між діями винного і діяльністю потерпілого чи його родича щодо здійснення правосуддя (Карпова, 2019: 75).

Об'єктивна сторона кримінального правопорушення, передбаченого ст. 377 КК, існує в трьох варіантах в залежності від додаткового об'єкту та інших кваліфікуючих ознак. В ч.1, ч.2, ч.3 ст. 377 КК форми втручання в діяльність судді чи присяжного виражаються в дії – перша форма – в погрозі, друга форма – в умисному заподіянні побоїв, чи тілесних ушкоджень, які за ступенем тяжкості поділяються на легкі, середньої тяжкості та тяжкі (Карпова, 2019: 75).

Об'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 378 КК, можлива в двох варіантах в залежності від кваліфікуючих ознак – способу дії та наявності наслідків. Об'єктивна сторона ч. 1 ст. 378 КК полягає в дії – умисному знищенні або пошкодженні майна, що належить судді чи присяжному або їх близьким родичам, у зв'язку з діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя, яке не вчинене загальнонебезпечним способом та/або не спричинило загибель людей чи інші тяжкі наслідки. Якщо та ж сама дія вчинена загальнонебезпечним способом та/або спричинила загибель людей чи інші тяжкі наслідки, то це об'єктивна сторона ч. 2 ст. 378 КК.

Об'єктивна сторона ст. 379 КК полягає в дії – вбивстві або замаху на вбивство судді, присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя.

Усі кримінальні правопорушення, які належать до групи кримінальних правопорушень, які посягають на діяльність суду та суддів під час здійснення правосуддя, мають однакову суб'єктивну сторону – це вина у виді прямого умислу та спеціальна мета, якою є бажання створити перешкоди для здійснення правомірної діяльності по здійсненню правосуддя.

З вище викладеного випливає, що основним безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, яке встановлює відповідальність за будь-які форми втручання в діяльність судових органів, тобто ст. 376 КК, є суспільні відносини, які забезпечують незалежне й самостійне здійснення правосуддя судом (діяльність суду щодо вирішення справ у порядку цивільного, кримінального судочинства, розгляду справ про адміністративні правопорушення та інших проваджень), тобто правосуддя у нормативному значенні. Очевидно, що кримінальні правопорушення, які передбачають кримінальну відповідальність за окремі визначені форми втручання в діяльність судових органів, мають цей основний безпосередній об'єкт та додаткові безпосередні об'єкти, які визначаються характером конкретної форми втручання в діяльність судових органів, роблять їх окремими кримінальними правопорушеннями і відрізняють їх від суміжних кримінальних правопорушень.

Додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 376-1 КК, є суспільні відносини, що відповідно до законодавства забезпечують безперешкодне функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС) як необхідної умови для здійснення належної діяльності судових органів. Хоча за видом діяння в об'єктивній стороні кримінальне правопорушення, яке передбачене ст. 376-1 КК, можливо віднести до кіберзлочинів, але специфічне призначення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС) та її роль обов'язкового технологічного забезпечення для здійснення належної діяльності судових органів визначають місце даного кримінального правопорушення серед кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів. Додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 377 КК, є суспільні відносини, які забезпечують психічну недоторканність судді, присяжного та/або їх близьких родичів. Додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 і ч. 3 ст. 377 КК, є суспільні відносини, які забезпечують фізичну недоторканність та здоров'я судді, присяжного та/або їх близьких родичів. Додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом злочину, передбаченого ст. 378 КК, є суспільні відносини власності. Додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 379 КК, є суспільні відносини, які забезпечують дотримання конституційного права людини на захист від протиправних посягань, спрямованих на позбавлення її життя (Карпова, 2019: 74).

Суб'єкти кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів переважно загальні, є фізичними осудними особами, але вік з якого настає кримінальна відповідальність залежить від ступеня суспільної небезпечності кримінального правопорушення. Суб'єкти кримінальних правопорушень, які передбачені ст. 376, ст. 376-1, ч. 1 ст. 377, ч. 1 ст. 378 та ч. 2 ст. 377 КК у випадку заподіяння побоїв або легкого тілесного ушкодження, мають універсальний вік досягнення кримінальної відповідальності – 16 років, тому що дані кримінальні правопорушення не належать до особливо тяжких злочинів. Суб'єкти кримінальних правопорушень, які передбачені ч. 3 ст. 377, ч. 2 ст. 378, ст. 379 КК мають винятковий вік досягнення кримінальної відповідальності – 14 років, тому що дані кримінальні правопорушення належать до особливо тяжких злочинів. Суб'єкт кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 377 КК, у випадку заподіяння тілесного ушкодження середньої тяжкості має винятковий вік досягнення кримінальної відповідальності – 14 років. Суб'єкти кримінального правопорушення, передбаченого ст. 376 КК, поділяються на дві категорії – 1) фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку у загальному та кваліфікованому складі кримінального правопорушення; 2) особа, яка вчиняє з використанням свого службового становища передбачене кваліфікованим складом кримінального правопорушення діяння. При цьому на практиці такі службові особи найчастіше належать до працівників суду та правоохоронних органів. Суб'єкти кримінального правопорушення, передбаченого ст. 376-1 КК, поділяються на дві категорії – 1) службова особа, яка має право доступу до системи ЄСІТС, (суддя або працівник апарату суду згідно з їх функціональними обов'язками); 2) загальний суб'єкт кримінального правопорушення 16 років чи старше, який вчинив кримінальне правопорушення шляхом несанкціонованого доступу до ЄСІТС.

Кримінальні правопорушення, які належать до групи кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів, показують усі види конструкції складу кримінального правопорушення. Кримінальне правопорушення, яке передбачене ст. 376 КК, має формально-матеріальний склад, кримінальне правопорушення, яке передбачене ст. 376-1 КК, має формальний склад,

кримінальне правопорушення, яке передбачене ст. 377 КК, має формально-матеріальний склад, кримінальне правопорушення, яке передбачене ст. 378 КК, має матеріальний склад, кримінальне правопорушення, яке передбачене ст. 379 КК, має усічений склад.

Кримінальне правопорушення, яке передбачене ч. 1 ст. 376-1 КК, у випадку його вчинення службовою особою, яка має право доступу до системи ЄСІТС, належить до спеціального виду службових кримінальних правопорушень та уявляє собою класичний випадок вчинення кримінально протиправного посягання проти законного порядку несення своєї служби службовою особою. Це підтверджується включенням українськими законодавцями до переліку покарань в санкції ч. 1 ст. 376-1 КК такого виду додаткового покарання як позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від одного до трьох років.

Кримінальне правопорушення, яке передбачене ч. 2 ст. 376 КК, у випадку його вчинення службовою особою з використанням свого службового становища, теж слід віднести до спеціального виду службових кримінальних правопорушень.

Отже, ст. 376 КК є загальною нормою стосовно спеціальних норм – ст. ст. 376-1, 377, 378, 379 КК, визначає спільний для себе та усіх вище згаданих спеціальних норм основний безпосередній об'єкт, а спеціальні норми – ст. ст. 376-1, 377, 378, 379 КК відмежовуються від ст. 376 КК за наявністю власних додаткових об'єктів.

По вертикалі об'єкти кримінального правопорушення класифікуються відповідно до практично загальноновизнаного погляду на загальний, родовий та безпосередній, при цьому кожний об'єкт, що стоїть нижче – частина вищого (Коржанський, 2005: 97). Деякі вчені-криміналісти є прихильниками не тричленної, а чотиричленної класифікації об'єкта кримінального правопорушення (Фесенко, 2004: 203) і виділяють, окрім зазначених видів об'єкта кримінального правопорушення, ще видовий об'єкт кримінального правопорушення, який визнають проміжним між родовим та загальним об'єктом та який є частиною, підсистемою родового об'єкта, перебуваючи з ним у відносинах «рід – вид» (Сташис, Тацій, 2003: 206). Є. В. Фесенко виділяє видовий об'єкт кримінального правопорушення, якщо велика група споріднених суспільних відносин підлягає єдиній комплексній кримінально-правовій охороні (Фесенко, 2004: 204) і логічно визнати, що група кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів, охороняє саме таку групу споріднених суспільних відносин. Тому для об'єднання кримінальних правопорушень, які передбачені ст. ст. 376, 376-1, 377, 378, 379 КК, у єдину струнку ієрархічну підсистему необхідно визначити її видовий об'єкт. Підсистема кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів, розташована українськими законодавцями в Розділі XVIII КК України. Підсистема кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів, складається із головної, загальної норми – ст. 376 КК та спеціальних, підпорядкованих їй норм – ст. ст. 376-1, 377, 378, 379 КК. Видовий об'єкт підсистеми кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів становлять суспільні відносини, що забезпечують під час здійснення правосуддя та діяльності, яка сприяє його здійсненню, вирішення завдань суду у відповідності до конституційних принципів верховенства права та незалежності суддів (Карпова, 2019: 64).

Висновки. З вище викладеного випливає, що підсистема кримінальних правопорушень, які порушують конституційні принципи верховенства права та незалежності суддів, знаходиться в Розділі XVIII КК України, складається із кримінальних правопорушень, які передбачені ст. ст. 376, 376-1, 377, 378, 379 КК України та має складну структуру: ст. ст. 376, 376-1, 377, 378, 379 КК України мають спільний видовий об'єкт та спільний основний безпосередній об'єкт, ст. 376 КК України є загальною нормою стосовно інших норм даної підсистеми і має лише основний безпосередній об'єкт, ст. ст. 376-1, 377, 378, 379 КК України належать до спеціальних норм стосовно ст. 376 КК України та відрізняються від ст. 376 КК України наявністю додаткових об'єктів.

Список використаних джерел:

1. Блажівський Є. М. Кримінальна відповідальність за втручання в діяльність за кримінальним правом України: дис. канд. юрид. наук. Львів. 2010. 234 с.
2. Бунін Є. О. Проблеми законодавчої регламентації способів втручання в діяльність судових органів. *Науковий вісник Херсонського Державного Університету*. № 2. 2014. С. 167-171.
3. Карпова Н. Ю. Кваліфікація злочинів проти правосуддя. Курс лекцій : навчальний посібник. Київ : Юринком Інтер, 2019. 180 с.
4. Конституція України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
5. Коржанський М. Й. Об'єкт і предмет злочину: монографія. Юридична академія МВС України, Дніпропетровськ: Ліра ЛТД, 2005. 252 с.
6. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / За заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. Київ: Ін Юре. 2003. 1193 с.
7. Про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України щодо розгляду справ за участю присяжних: Закон України від 09.02.2017 р. № 1847-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1847-19#Text>.
8. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 р. № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/en/1798-19?lang=uk>

9. Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 р № 8 (з наступними змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-92#Text>
10. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
11. Фесенко С. В. Злочини проти здоров'я населення та системи заходів, що забезпечують його охорону: монографія. Київ: Атіка, 2004. 280 с.
12. Хавронюк М. І. Сучасне загальноєвропейське кримінальне законодавство: проблеми гармонізації: Монографія. Київ: Істина, 2005. 264 с.

References:

1. Blazhivskiy Ye. M. Kryminalna vidpovidalnist za vtruchannia v diialnist za kryminalnym pravom Ukrainy [Criminal liability for interfering in the activities under the criminal law of Ukraine]: (PhD Thesis). Lviv. 2010. 234 s. [in Ukrainian].
2. Bunin Ye. O. Problemy zakonodavchoi rehlamentatsii sposobiv vtruchannia v diialnist sudovykh orhaniv [Problems of legislative regulation of ways of interfering in the activities of judicial bodies]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho Derzhavnoho Universitetu*. № 2. 2014. S. 167-171. [in Ukrainian].
3. Karpova N. Yu. Kvalifikatsiia zlochyniv proty pravosuddia [The qualification of crimes against justice]. Kurs lektsii: navchalnyi posibnyk. Kyiv: Yuryнком Inter, 2019. 180 s. [in Ukrainian].
4. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1847-19#Text> [in Ukrainian].
5. Korzhanskiy M. Y. Obiekt i predmet zlochynu [Object and subject of the crime]: monohrafiia. Yurydychna akademiia MVS Ukrainy, Dnipropetrovsk: Lira LTD, 2005. 252 s. [in Ukrainian].
6. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine]: Naukovo-praktychnyi komentar / Za zah. red. V.V. Stashysa, V.Ia. Tatsiia. Kyiv: In Yure. 2003. 1193 s. [in Ukrainian].
7. Pro vnesennia zmin do Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy shchodo rozghliadu sprav za uchastiu prysiaznykh [On Amendments to the Civil Procedure Code of Ukraine Concerning the Trial of Jurors]: Zakon Ukrainy vid 09.02.2017 r. № 1847-VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1847-19#Text> [in Ukrainian].
8. Pro Vyschu radu pravosuddia [About the High Council of Justice]: Zakon Ukrainy vid 21.12.2016 r. № 1798-VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/en/1798-19?lang=uk> [in Ukrainian].
9. Pro zastosuvannia sudamy zakonodavstva, shcho peredbachaie vidpovidalnist za posiahannia na zhyttia, zdorovia, hidnist ta vlasnist suddiv i pratsivnykiv pravookhoronnykh orhaniv [On the application by courts of legislation providing for liability for encroachment on the life, health, dignity and property of judges and law enforcement officers]: Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy vid 26 chervnia 1992 r № 8 (z nastupnymy zminamy i dopovnenniamy). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-92#Text> [in Ukrainian].
10. Pro sudoustrii i status suddiv [About the judiciary and the status of judges]: Zakon Ukrainy vid 02.06.2016 r. № 1402-VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> [in Ukrainian].
11. Fesenko Ye. V. Zlochyny proty zdorovia naseleennia ta systemy zakhodiv, shcho zabezpechuiut yoho okhoronu [Crimes against public health and systems of measures to ensure its protection]: monohrafiia. Kyiv: Atika, 2004. 280 s [in Ukrainian].
12. Khavroniuk M. I. Suchasne zahalnoievropeiske kryminalne zakonodavstvo: problemy harmonizatsii [Modern pan-European criminal law: problems of harmonization]: Monohrafiia. Kyiv: Istyna, 2005. 264 s. [in Ukrainian].